

Staří stalinisté v J u g o s l á v i i .

když byla v Černoohorské republice odhalena organizovaná protititovská skupina, způsobil to jisté diplomatické potíže, neboť členové této skupiny byly prý ve styku s velvyslanectvími socialistických států.

Na Černé hoře bylo prý v poslední době zatčeno asi 40 osob většinou tajných policistů ve výslužbě, protože prý se snažili založit ilegální sovětskou komunistickou stranu. ročně jedné verze uspořádala tato nová komunistická jugoslávská strana letos v jednom letovisku na Jaderském moři tajný sjezd, který zvolil ústřední výbor a schválil manifest, kde se tvrdí, že režim prezidenta Tita po rozehodu se Sovětským svazem v r. 1948 není legitimní. Úřední jugoslávská místa zatím tuto zprávu nepotvrdila, ale straničtí funkcionáři, se poprvé po delší době ve svých projevech zmiňovali o opozici levých nepřátel jugoslávského socialismu nakloněných kominformě. Tento týden jeden funkcionář hovořil o tom, že dogmatictí a byrokratičtí stalinisté opět zdvínají hlavy. Tvrdí se, že jugoslávské úřady jsou znepokojeny nad tím, že jejich vůdci byli prokazatelně ve styku s diplomaty východoevropských zemí. Na nedávném X. sjezdu Svazu komunistů Jugoslávie se ostře zděrazňoval jugoslávský neangažovaný a nezávislý socialismus a Jugoslávie je velmi citlivá na jakýkoliv nátlak ze zahraničí s cílem změnit jugoslávskou politiku po Titově odchodu. Není možná zcela náhodné, že zprávy o zatčení na Černé hoře se začaly šířit právě v době, kdy Titův nejbližší spolupracovník K e r d e j l se vrátil z Moskvy, aby domluvil návštěvu sovětského zminister. předsedy v Jugoslávii. BRC.

Vyšel II. díl Souostroví G u l a g .

"Neue Zürcher Zeitung" nazývá II. díl knihy A. Solženicyna "Souostroví Gulag" anatomii života v sovětských koncentračních táborech, od r. 1918. Je zřejmé, že ve druhé části svého díla neprocjuje Solženicyn už jako historik jako v I. díle knihy. Spíše popisuje sociologii a psychologii sovětského systému táborech nucených prací. Otřesná zpráva o sovětském pekle, líčí cestu od chvíle kdy trestanec vstoupí do tábora přes nejrůznější etapy vykořisťování až ke smrti vyčerpáním, nemocí či terorem. V jednotlivých kapitolách jsou popisovány způsoby sledování, hlídání a formy trestů po většinou neúspěšné pokusy o útěk.

Solženicyn píše i o historii F r e n k e l a sovětského Žida, který se za carekého Ruska stal milionářem. Po svém zatčení přišel Frenkel do Sokolovky a byl Stalinem jmenován hlavním organizátorem tábora smrti. V 50-tých letech zemřel jako zesloužilý pensista ve funkci generála KGB.

V závěrečných kapitolách druhého svazku se Solženicyn zabývá psychologickými následky jež měl systém táborů pro celý život v Sovětském svazu. Nejdůležitější výsledek byl udušení pocitu svobody, potom přijde všeobecná nedůvěra. Ta se stále odráží v životě obyvatel Sovětského svazu. Recenzent listu "Die Welt" nazývá první část knihy "Souostroví Gulag" předpeklem, zatímco druhá část je peklo samé. IFL - tak se jmenují tyto tábory, t. zn. "Ispravitelnyje trudovyje lagerja" - "Kápravné pracovní tábory". Solženicyn nahradil pokrytecké slovo "ispravitelnyje", stejně znějícím avšak pravdivým "istrebytelnyje".

Zatímco v I. díle je odhalením překvapujícím, že sám Lenin je odpovědný za zavedení teroru, je ve II. díle patrné morální zavržení Maxima G o r k e o. Gorkij Solovky navštívil a viděl co se tam děje. Přesto velbil CGPU jako bdělý a neúnavně ochránce revoluce a jako zvláště odvážné tvůrce nové kultury.

V knize jsou některé podrobnosti o amnestii v r. 1950, kdy byli propuštěni téměř všichni zločinci, kromě politických vězňů. Došlo k tomu, že desertéři Rudé armády, kteří se ukryli aby nemuseli na frontu byli propuštěni, ale vojáci, kteří se v průběhu bojů dostali do zajetí zůstali v táborech.

Knozí komunisté nemohli uvěřit, že byl Stalin o tom co se dělo v táborech neprosto přesně informován. Podobali se v tom nacistům, kteří rádi používali věty: "kdyby to věděl vůdce". A nemohli pochopit, že Hitler sám nařídil ty největší zločiny.

K o n t i n e n t .

Nový časopis se jmenuje "Kontinent" a jeho první číslo bude obsahovat průřez východoevropskou literaturou. Mezi ukázkami bude např. dosud nepublikovaná kapitola ze Solženicynova románu "První kruh", úvaha Andreje S i n a v s k é h o o podmínkách literatury v Sovětském svazu, básně Josifa B r o d s k é h o, jenž musel nedobrovolně opustit Sovětský svaz a první kapitola nového románu Vladimíra K o r n i l o v a "Bez rukou, bez nohou".

Spisovatel Kornilov žije dosud v Moskvě a rukopis jeho prvního románu se na Západ dostal teprve před několika týdny.

První číslo časopisu "Kontinent" bude též mít interview s jugoslávským spisovatelem Milovanem D Ź i l a s e m .

Založení časopisu "Kontinent" je pokusem založit na Západě forum pro východoevropskou literaturu jež by nebyla postižena cenzurou. "Kontinent" bude vycházet čtvrtletně v ruské a německé verzi. Hlavní vydavatelství redakce bude mít sídlo v Londýně a v Paříži.

Sovětský spisovatel Vladimír M a x i m o v, jež exigroval na Západ bude vedoucím redaktorem. Maximov prohlásil o prvním čísle "Kontinentu", že nebylo záměrem redakce, aby obsah časopisu byl věnován politické diskusi namířené proti totalitnímu systému. "Místo toho," prohlásil spisovatel Maximov, "bude totalitní systém konfrontován s tvořivým duchem východoevropské literatury." Spolupracovník redakce časopisu "Kontinent" je spisovatel Alexandr S o l Ź e n i c y n řekl, že v novém časopise dostanou slovo nejen sovětscí autoři, ale i spisovatelé z celého světa. Podle tiskových zpráv připravuje článek pro 1. číslo časopisu "Kontinent" také sovětský fyzik Andrej S a c h a r o v. List "Frankfurter Allgemeine" jež uveřejnil ukázky z prvního čísla napsal, že redakce časopisu "Kontinent" očekává tak velké množství literárních příspěvků z východní Evropy, že to poskytne skutečný obraz o bohatství tvořivosti spisovatelů východoevropských zemí jako o jejich politickém, společenském a náboženském vývoji. Hlas Ameriky.